

Gorenjec

Št. 25. Leto XIX. - Kranj, 22. junija 1935.

Uredništvo in uprava je v Kranju, Strossmayerjev trg št. 1. Telefon št. 73. „Gorenjec“ izhaja vsako soboto. Dopolnje sprejema uredništvo do srede zvečer. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. — Naročnina za „Gorenjca“: celoletno 40 Din, polletno 20 Din, četrletno 10 Din, pos. št. 1 Din.

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Beseda o naši mladini

Največji blagoslov vsake družine so otroci. To je največji dar, ki ga Bog podari zakoncem. Otrok je up in ponos svojih staršev. Še več, je prijatelj božji. Kristus sam je najraje bival med mladimi srci. Pokaral je svoje lastne učenice, ki so odganjali otročad, da ne bi mučila utrujenega Učenika. „Pustite male k meni priti“ je Njegova zapoved. — Otrok naj bo ogledalo starejšim ljudem. „Ako ne boste kakor ti otroci, ne pojdete k mojemu Očetu“, beremo dalje v sv. pismu. Če je tedaj sam božji Stvarnik največji prijatelj otrok, se pač ne bomo čudili, če pravi krščanski sleči starši posvečajo toliko pažnjo vzgoji svojih otrok. Saj vidijo v njih dragocene sadike, katere so prejeli od samega nebeškega Vrtnarja v varstvo in odgojo. Obenem so od njega prejeli tudi dolžnost vzgojiti iz teh sadik ne samo lepo vitko drevo, ampak morali bo do nekoč pokazati tudi sadove, ki so zrastle na teh drevesih. Dolžni so torej skrbeti za njih telesno, zlasti pa še za njih duhovno vzgojo.

Otrok ni samo up in nada svojih staršev, ampak je obenem bodočnost naroda, države, vsega človeškega občestva. Pesnik poje: „Rod peša, hira, gine, bodočnost je mladine“. Zato se tudi vsak pokret opira predvsem na mladino. Kdor ima mladino, ima bodočnost. Iz tega pa tudi sledi: Kakršno mladino ima, tako bodočnost bo ustvaril. „Ne moremo slabo roditi dobrega sadu“.

Rekli smo, da imajo starši dolžnost skrbeti za vzgojo otrok. Zato pa imajo le oni vso pravico nad otrokom, in kdor jim hoče otroke na kakršen koli način odtujiti vplivu njih dobre vzgoje, ni prav nič boljši od turških janičarjev preteklih stoletij, ki so trgali našim materam dojenčke od njih prsi. Le žal, da imamo danes že polno takih, lahko rečemo, sadistov, ki z vso naslodo ubijajo otroku vso njegovo vero v lepo in dobro stvar. Ne zadene take ubijalce otroške duše vedno zaslužena kazen, vendar velja tudi zanje: „Kdor pohujša enega teh malih...“

Poleg staršev ima pravico do otroka tudi cerkev in država. Cerkev, katere član je otrok, ima pravico, da od njega oziroma njegovih roditeljev zahteva, da izpolnjuje njene zapovedi, da živi po njenih naukih. To pravico ima od Boga, ki je obenem otrokov Stvarnik. Vsako kratenje teh pravic Cerkev je proti božji postavi. Država pa ima pravico, da pokliče otroke, ko doraste v mladeno, v službo domovine. Tu naj se izuri, da bo stopil, ako bo treba z orožjem v roki, v boj za pravice in koristi domovine. Država ima nad otrokom še večje pravice. Ona sme zahtevati od njega življenje za domovino, če je to potrebno. Marsikomu se zdi to neumljivo, vendar dobro v strogo krščanskem duhu vzgojen otrok bo tudi to svojo dolžnost pravilno pojmoval in se ne bo branil žrtve, ako jo bo moral doprinese na oltar domovine. Država pa ima tudi dolžnost do mladine. Ona je dolžna skrbeti za njeno vzgojo in izobrazbo. Zato so ji na razpolago zakoni, po katerih se mora vršiti vzgoja mladine v celi državi. Kakršni pa so ti zakoni, takšna je tudi vzgoja mladine v dotični državi.

Mladina pa ni samo up in bodočnost naroda, ona je lahko tudi strah in groza pred bodočnostjo. In če pogledamo današnjo mladino, nas bo nekaj podobnega obšlo. Kljub številnim učenim zavodom, organizacijam vseh vrst, kljub novim rekordom in vseh področjih človeškega udejstvovanja, kljub visokim podporam od države doli do občine, vzgoja naše mladine pada in zopet pada. Ni menda več daleč čas, ko bomo spričo številnih zločincev od strani mladoletnih ljudi morali dobiti zanje posebno kazensko zakonodajo za mladoletnike. Ni treba, da gledamo v velikomestna podzemlja, kar med našo šolsko mladino se ozirimo, pa bomo vi-

deli in slišali reči, ob katerih se nam bodo zježili lasje. Ali bo ta mladina imela, ko doraste, sploh še kakšen pojem o morali, o dolžnosti in ljubezni do svojega bližnjega? In naša mladina na deželi. Kam pelje to, da so naši fantje zamenjali rožne vence s pištolami in revolverji ter z njimi gredo k sv. maši? Ali bodo ti ljudje sploh v stanu potem, ko se poročijo, vzgojiti pošten in zdrav rod? Morda bo kdo ugovarjal, češ, saj ni tako hudo, in slučaj vendar ne moremo vzeti za splošno merilo. Res imamo še lepo število dobro vzgojene mladine, toda odstotek propalosti se dviga in nam grozi kakor naglo se razširjajoča kuga. Zato odprimo oči!

Sedaj se pa še vprašajmo zakaj je tako? Ali je res samo težek socialni položaj vzrok tem žalostnim slikam? Ne bo držalo. Tudi naši pradedje so imeli težke čase, mogoče še veliko težke, kot mi danes, toda takrat ni bilo takih žalostnih dogodkov kot se pojavljajo danes dan za dnem. Imeli so pa ti naši pradedje v tistih težkih časih mogočno orožje, katerega mi danes vse premalo cenimo, to je globoka in živa vera. Tu je naša rak-rana. Vere nam manjka, Boga ni v srcih naše mladine. Vrnimo ji Njega, pripeljimo jo k Njemu, Njega imejmo za prvega Vzgojitelja in Vodnika, potem bomo veseli naše mladine, ker bo dobra. Ne bomo naše mladine vzgojili z rekordi, ne s pestjo in silo, ne z bojem proti veri, ampak edino le s pomočjo Njenega največjega Prijatelja.

In eno pomnimo: S protiversko in brezbožno vzgojo bomo vzgajali anarhiste, prevratnike in bandite. Z božjo pomočjo in milostjo pa bomo vzgojili poštene, zdrave in dobre državljane ter vredne člane človeške družbe, ki bo edina lahko rešila svet iz njegovega težkega položaja.

Oče.

Dobrina ki so jo prezrli

Proti boljševizaciji

Največja človekova telesna dobrina je zdravje. Če je to — potem je vse kot pravijo ljudje. A druga nič manj važna in potrebna duševna dobrina pa je zaupanje. Če tega pri hiši ni, potem kljub zdravju in bogatstvu ni sreče in zadovoljstva; sožitje postane neznošen pekel.

Vendar zaupanje ni le velika dobrina, ki jo cenimo v hiši in družini, ki je tako spoštujemo pri prijateljih in znancih, ki napravlja življenje med sosedi in vaščani tako prijetno mirno in zadovoljno. Ne, zaupanje pomeni v človeškem življenju in človeški družbi še mnogo več. Je postava in temelj, na katerem sloni vse naše gospodarsko, politično in socialno življenje. Dobrina torej, ki je več vredna kot zdravje, ki je kot življenje dragocena; kajti v družbi brez nje ni življenja.

Zato je pravni red to dobrino mogočno zaščitil in s tem označil vsak napad nanjo kot zločin nad družbo. Dvoje poglavij posveča naš kazenski zakon zaščiti te dobrine. Ostre kazenske posledice zadenejo dolžnika, ki izrablja upnikovo zaupanje v izpolnitev pravnih obvez, s tem da hoče ali malomarno slabša svojo plačilno zmožnost. Res, da te določbe zoper bankrotstvo ščitijo pred vsem imovinske koristi, a se radi kršitve zaupanja, ki je tudi v gospodarstvu zase posebna vrednota znatno poudarjene.

Drugo poglavje, posvečeno zaščiti zaupanja, pa varuje zaupanje kot dragoceno duševno dobrino. Javni red hoče, seg, ki bi utegnil ogražati to zaupanje, v varnost dobron, ki jih ščiti zakon. Zato je vsak, čeprav rahel in oddaljen poseg, ki bi utegnil ogražati to zaupanje kazniv. Državljeni naj imajo notranji občutek varnosti in polno zaupanje v izvršljivosti zakonov.

In vendar kljub tej tenkovešni zaščiti zaupanja, je nautajljivo dejstvo, da je danes zaupanje ljudstva do državnih

naprav, do zakonov in oblastnikov padlo tako močno, da se ne da popisati vseh zlih posledic na gospodarskem in političnem polju. Ljudstvo je danes apatično, razočarano in prevrjeno za največjo dobro, obseženo v zaupanju. Izgubilo je zanimanje za javne interese in o politiki govori kot bi se njega ne tikalo, ampak le gotovih ljudi, ki se poklicno pečajo s to obrtjo in jim pleto vedno slabšo in slabšo usodo.

Jasno je, da je tako gledanje silno škodljivo političnemu življenju in je treba vzroke temeljito izravnati, če hočemo dobro narodu in državi.

Vzroki, ki so dovedli do tega žalostnega stanja, so večinoma znani. Ljudje, ki so pred časom zastopali ljudstvo v imenu JNS, so se vedli, kakor ne bi bili od njega postavljeni in njemu odgovorni. — Zlorabili so zaupanje in storili zločin med ljudstvom. Ukradeni premoženje je možno vrniti, ukradenega zaupanja ni moči zlepa vpostaviti. Zato ne zahtevamo od ljudi, ki so storili ta zločin, kazenskih posledic, zahtevamo pa, da ukradeni vrnejo, da nadomestijo državi s krajo zaupanja storjeno škodo.

Ljudstvu je treba vrniti zaupanje v izvršljivost zakonov. Zakonitost bodi vedno ista, ne samo, kadar in kolikor komu koristi in prija, sicer se pa nanjo poživzga.

Vse delo, trud in napor za zboljšanje razmer bo ostalo brezuspešno, če se ne nasloni na širše sloje, če se ne zainteresira narod, za čigar prid se dela, če ne upoštevajo dobrine, ki se jih nekateri malomarno in ošabno prezirli, a so se tako kruto maščevali.

V tem oziru imajo težko delo vsi oni činitelji, ki so gradili in spopolnjevali tudi našo državo.

Mi v tej zvezi ne moremo dovolj obsojati tudi doličnost političnih oseb, ki so danes eno, jutri drugo. S takim početjem se naš slovenski človek, kateri je v bistvu značajan, pač ne more sporazumeti. Jasna načela, jasna pot je pravo sredstvo k cilju.

Sem ter tja se sliši še vedno o „balkanskih metodah“. To spada v poglavje zgodovine bivše Turčije, proti kateri smo se Slovani zadnja stoletja borili — Tam, v bivši Turčiji, je bil narod sit uprave, ki ni delala po volji naroda (namreč podjarmljenih narodov). Pri nas pa smo v državi svobodno združeni narodi in nam ni treba „balkanizacije“.

Gorje narodu, če ne vrže v ropotarnico politikov švigašvagerjev, ki grade goro nezaupanja!

Rusija je bila velesila. Carska despotična država je bila.

Milijoni so zanjo krvaveli! Pa je padla v razvaline.

Turčija z balkanskimi metodami je bila tudi velesila. Zrušila se je kot azijska despotična država, ker ni bilo zaupanja.

Ljudstvo gleda v državo kot nekaj višjega, kot ideal pravice in moči. Kakor pa vidi, da ni politik, čeprav je morda na oblasti, predstavnik objektivne pravice in državne moči, to je zadovoljstvo naroda, tedaj začne nezaupanje.

Kam je šla Rusija? Kam Turčija?

Turčija je izgubila vse pokrajine in narode, katere je vladala po „balkansko“. Bizantinizem je sicer še ostal, a ji ta ni pomagal več do vloge velesile. Danes je pa sila, ki združujejo po takem padcu samo Turke in jih ne vlada več po balkansko in Turčija zopet uspeva.

Rusija, nekdanji naš slovanski simbol, pa je bila uničena in jo danes na zelo okrnjenem ozemlju vladajo boljševiki. Politiki, pravi patrioti, ne morejo in ne smejo ubirati takih potov. Zaupanje je moč države in gorje državi, če bi jo dobili v pest trajno, ali daljšo dobo politiki, ki nimajo med narodom zasloble!

Vprašanje kmetijskih zbornic

Vprašanje sloge na kmetih se naglo rešuje.

Zadnje čase zborujejo vse naše važnejše kmetijske organizacije. Na teh zborovanjih se razpravljalo zelo številna vprašanja, ki se tičejo kmetijskega stanu. Največ tožba pa se sliši, da se resolucije in sklepi ter spomenice na merodajnih mestih ali sploh ne upoštevajo, ali pa nimajo pravega uspeha. Pa so problemi, ki bi jih pod svojimi gesli in jamstvi morala že zdavnaj rešiti stranke, ki se predstavlja še dandanes narodu po nekod kot kvas naroda. Prav zato pa je toliko bolj važno ugotoviti dejstvo, da se za kmetijske zbornice vedno z večjim elanom začno zavzemati tudi oni maloštevilni kmetje, ki so postali nekoč člani JNS. Ti so imeli kot vplivni zaupniki zadnja leta dovolj prilike, da se prepričajo o uspešnosti akcije v okviru JNS in o uspehih, ki bi bili tudi njim v prid. Potom JNS so kot nekaj posebnega hoteli preko volje naroda nekaj pomeniti in narodu celo vcepiti kar svojega duha, to je pokorščine do vladajoče partije JNS. Pa so kmalu začeli uvidevati, da taka partija tudi njim nič ne prinese, čeprav so jo na škodo celega naroda med ljudstvo z nasiljem in grožnjami vsiljevali in tudi marsikatero poštenjaka pregovorili in ga tudi prisili, da je držal z njimi in vsaj pod pritiskom podpiral njihovo politiko. Pa so šli časi naglo svojo pot in so ti vaški vodniki že tudi po večini spregledali, da od take politike nimajo poleg naroda tudi sami prav nič.

Kadar pa je tak položaj, tedaj pa je razumljivo, da so morali tudi sami spregledati kvarnost politike nasilja JNS, katera je končno koristila le maloštevilnim lastnikom firme JNS, pa čeprav ti v JNS niti niso bili zaznamenovani morda z znamko kakega generala ali nižje šarže. Vsak namreč danes ve, kaj se je skrivalo pod to JNS firmo. Prav to so tudi razlogi, da se je na tem spoznanju preorientiral tudi naš kmet, ki uvideva, da mu niti potom strokovnih organizacij, niti potom vsemogočne stranke ni mogoče doseči kakih uspehov, in se zato začel zadnje čase zanimati za ustanovitve kmetijskih zbornic, potem katerih bi si zajamčil vpliv tudi na vlado v interesu svojega stanu in prav to so tudi razlogi, radi katerih se na raznih sestankih pojavlja misel o skupnem sodelovanju. Te misli tudi podpira del časopisja, kar pa je seveda le političnega in agitatoričnega značaja.

Kmetijske zbornice so tedaj na oho-du. Misel je sprejeta tudi od JNS tabora, čeprav ne od generalov, ampak od navadnega podeželskega človeka, ki je bil morda tudi član ali simpatizer ali prisiljenec JNS, stranke. Kakor hitro pa tak človek spregleda, da si more le še na tak način pomagati obenem z vsemi ali vsaj z veliko večino kmetov skupaj, je tedaj za vsakega pametnega narodno gospodarskega delavca jasno, da s svojimi frontami, oibanji, strankami ne bo uspel proti prepričanju celo onih maloštevilnih podeželskih veljakov, ki se približujejo tako naglo v masah k večini naroda v borbi za svoje stanovsko zastopstvo in s tem v borbi za svojo ekzistenco, ter obenem zanašajo potapljačo se barko vseh JNSarjev.

Narod zahteva na svojih zborovanjih to, kar ga žuli. Narod se odstranjuje radi tega tudi od vsiljivih voditeljev pod JNS, kateri so rezali kruh v obliki šibe. Prav je, da proces tako naglo napreduje, da se s tem olajša položaj in se čim preje pristopi k reševanju problemov s sodelovanjem celega naroda, ne pa samo enega klobuka. Seveda bodo pri izbiri takih veljakov ljudje tudi iz vrst JNS vse bolj izbirčni, kakor pa so bili prej, ki jih je vodilo le strankarsko načelo in seveda z njim združeno ali zaupanje ali strah. Danes pa do JNS nimajo ne zaupanja in še manj strahu, ker vedo, da bodo mogli pomesti tudi z zadnjimi ostanki te partije tudi kar sa-

mi. To jim bo tem lažje storiti, ker vedo, da je le to prava pot, da se morejo približati v vrste onih od večine, katerim taka JNS politika nikoli ni ugajala. To bo zanje tem lažje storiti, ker bodo vedeli, da s takim korakom pridobe neprimerno več, kot pa potem JNS, da pridobe na ugledu med stanovskimi pripadniki in s tem upostavljajo slogo med slovenskim oratarjem. V ta namen jim ne bo pa prav nič težko tudi odločiti se za nove voditelje, ali pa tudi za stare voditelje, ki so se kdaj mogli red strahovladi JNS resno in nesebično zavzemati za interese slovenskega kmeta. Če bo pa kaka skupnica političnih zagrzencev le še hotela ostati zvesta načelom JNS, pa naj, saj bo tem ostalo v barki ki tone brez škode. Tako združen kmet pod vodstvom poštenih slovenskih voditeljev pa bo mogel kmalu doseči tudi primerno stanovsko zastorstvo v

obliki kmetijske zbornice ali temu primerne ustanove.

100-letnica pesnika S. Jenka

Koncem avgusta t. l. se bo vršila svečana proslava 100-letnice rojstva Simona Jenka v njegovem domačem kraju. Poseben pripravljali odbor, v katerem so zastopani domačini in okoliški akademiki, pripravlja že več mesecev program za proslavo in je stopil v stike z merodajnimi in zainteresiranimi krogi. Posebnost te proslave bodo zborne recitacije, ki jih bodo izvajali študentje in nastopi pevskih zborov s Sorškega polja, ki bodo peli Jenkove pesmi. Doslej se je priglasilo že 10 zborov. Zanimanje ljudstva in velike priprave govore za to, da bo na tej proslavi zbrano ne samo prebivalstvo vsega Sorškega polja, ampak vsa Slovenija.

Evharistični kongres v Ljubljani

Sprejem nad vse visokega gosta v Kranju

Prihodnji petek, to je 28. junija bodo zvonovi naznanjali s svojim pritrkovanjem veselo vest, da potuje naša Kraljica Marija Pomagaj z Brezij na evharistični kongres v Ljubljano. Pod Njenim pokroviteljstvom in vodstvom se bo zlasti slovenski narod poklonil svojemu evharističnemu kralju. Po Mariji k Jezusu! Naj bi to veliko geslo, ki ga je dal vernemu slov. ljudstvu bivši nadpastir, nadškof Jeglič, postalo zlasti po letošnjem evh. kongresu življenska smernica nam vsem, saj se tako radi imenujemo Marijin narod. — Čudodelna podoba naše brezijske Kraljice bo prepeljana z avtomobilom iz Brezij — Naklo — Kranj — Predoslje — Cerklje in potem naprej proti Ljubljani.

V Kranju bomo sprejeli Pokroviteljico evh. kongresa 28. junija okrog 12 h pred župno cerkvijo. Spored bi bil približno sledeči:

1. skupina kolesarjev in par avtotaksijer bodo odšli nasproti do meje nakeljske fare.
2. ob 3/412 uri pred župno cerkvijo se zberejo farani skupaj z duhovščino in pričakujejo avto, ki bo vozil podobo božje Matere, bo zapeljal med špalirjem šol. mladine tik pred župno cerkev.
3. Tu zapoje cerkveni zbor pesem v pozdrav naši Materi.
4. zatem se bodo zapele 3 ali 6 prošenj iz litanij M. B. z zraven pripadajočimi odpevi.
5. Nato obsujejo belo oblečene deklice avtomobil s cvetjem in venčki, pri tem se sklonejo vsa cerkvena bandera in zastave.
6. Nato zapoje vsa navzoča množica pesem „Ti o Marija“.

7. Po skončani pesmi zazvonijo vsi farni in za njimi podružnični zvonovi in Marija Pomagaj se odpelje proti Predosljam. Do meje jo bo spremljala kranjska duhovščina.

Prosimo vse farane, da se v obilnem številu udeležijo tega sprejema. Prav je, če okrasite hiše in prižgete na oknih luči. Vsi, ki bi bili pripravljeni dati avtomobile oz. ki bi naročili avtotaksije za sprejem in vse bicikliste, in bili pripravljeni iti nasproti, vljudno vabimo. Da se zglase pri tajniku priprav. odbora (pisarna „Tiskov. društva“).

Evharistična akademija. Marijini vrtec dečkov in deklic v Kranju bo priredil v nedeljo, dne 23. junija ob 4. uri popoldne na vrtu „Škofije“ evharistično akademijo. Na sporedu so pevske točke, predvsem petje evharističnih pesmi, nadalje deklamacije in dve igrici evharistične vsebine. Pri igricah bodo nastopili naši mali igravci, katere smo že velikokrat videli in smo bili tako zadovoljni. Akademija ima namreč oslavit presv. Evharistijo in vzbuditi v naših dušah navdušenje za evharistični kongres. V slučaju slabega vremena se bo akademija vršila v dvorani Ljudskega doma. Vljudno vabimo.

Cerkvenega koncerta ne bo.

Cirilo-Metodijski zbor iz Zagreba je nameraval ob priliki evh. kongresa v Ljubljani nastopiti s prekrasnimi cerkvenimi pesmimi, s kakršnimi praznujejo Boga vzhodni kristjani, tudi v Kranju. Sedaj smo pa od zbora prejeli sporočilo, da se napovedani koncert 30. junija zvečer v Kranju ne bo vršil.

Ureditev kranjske dekanije na euharističnem kongresu pri glavni procesiji

Vsled sklepa konference Sodalitatis v Kranju in dekanjskega odbora se bo kranjska dekanija razvrstila na več skupin po eno ali več župnij. Vsa deka-

nija se zbere v nedeljo, dne 30. junija že ob 2. uri, v Maistrovi ulici v Ljubljani. Maistrova ulica leži od skladišča Ranziger pri južnem kolodvoru mimo vojašnice proti sv. Petru. Vsakdo naj bo že ob 2. uri tam, da se more procesija pravočasno urediti. Pred vso dekanijo bo stal napis: Dekanija Kranj. Za tem napisom se uredi v procesijo za svojim napisom: 1. Cerklje, Velesovo, Šenturška gora, Smlednik, Zapoge, Mavčiče in Trboje. 3. Župnija Šenčur. 4. Župnije: Predvor, Goriče, Trstenik, Kokra, Jezersko. 5. Predoslje. Za njo se uvrsti v eni skupini 6. Kranj, Šmartin pri Kranju, Besnica. 7. Naklo in Podbrezje. 8. Križe, Kovor in Duplje. Zadnja 9. skupino tvori Tržič s sv. Katarino.

Tedenske novice

IZ UREDNIŠTVA

Zaradi praznikov bo prihodnja številka izšla že v četrtek popoldan. Radi tega opozarjamo cenj. gg. donisnike in inserente, da bi nam blagovolili poslati svoje prispevke, dopise in inserate vsaj v torek, najnujnejše vesti pa najkasneje v sredo jutraj, če žele, da se priobčijo v tej številki. Gg. inserente opozarjamo še prav posebno na evh. kongres v prihodnjih dneh in uspešnost reklame ob tej priliki.

KRANJ

Občni zbor obrtnikov. Prošlo nedeljo se je vršil občni zbor „skup. združenja obrtnikov“ v dvorani hotela „Stara pošta“ v Kranju. O poteku zborovanja pripominjamo, da ima par članov posebno veselje do takega kritiziranja, da so treznejši člani polagoma zapuščali dvorano. Dosti razumljivo je, da osebnosti ne spadata na tako skupščino, ker je itak znano, koliko vidnih uspehov je združenje zadnje čase dokazalo s svojim delom. Videlo se je pa, da za tem grmom čepi neobrtniški zajec, kar pa ga lastna plašljivost ne bo spravila s takim neumestnim nastopi na zeleno polje. Povdarjamo samo to, da bi se moralo obrtništvo zavdati važnosti svojega stana in z nesebičnim delom podpirati interese skupnega dela za zboljšanje razmer. Ker se članstvu ni pustilo izgravat od par neupravičenih hujskačev, kajti njihov namen je vsem jasen, se je polagoma razšlo, in obč. zbor se je zaključil sam.

Procesija na praznik sv. R. T. Vse je bilo za veliki evharistični praznik kar najbolj po volji pripravljeno. Vremena si boljšega nismo mogli želeli. Takoj na prvi pogled je padla v oči sprememba v procesiji. Kar razveseljivo je bil pogled na skupine otrok, moških, narodnih noš in drugih. Vše je pod vodstvom rediteljev potekalo nekam veličastno, praznično. Očarljivo je bilo videti vihrajoča bandera, ki so bila lepo razmeščena med štiristopi mož in fantov. Posebno pozornost je vzbudila skupina belo oblečenih deklic ki so stopale v špalirju v 2 dvostopih. Njim načelu so nosili trije dečki praporček Mar. vrta v Kra-

Pred vsako župnijsko skupino bo pripravljen napis in za tem napisom naj se uvrsti vsaka skupina po redu, ki je označena. Pri dekaniji bodo korakale 4 godbe in sicer vsaka pri svoji župniji: cerkljanska, šenčurska, kranjska in tržička. Vsaka skupina se razvrsti po sledečem redu:

1. Napis župnijske skupine.
2. Mladinske zastave in mladina, če se udeležijo procesije.
3. Zastave.
4. Godba.
5. Moški.
6. Simbolična skupina.
7. Moške narodne noše.
8. Pevski zbor.
9. Strežniki.
10. Duhovščina.
11. zastopniki uradov, župani in občinski odborniki, akademsko starešinstvo.
12. Zenske narodne noše.
13. Dekleta in žene.

nju. Pravi biser umetnosti je ta prapor. Blagoslovljen bo v nedeljo, ko bo Mar. vrtec priredil evh. akademijo. Pa še nekaj novega je bilo pri letošnji evh. procesiji. Godba je po navodilu ljub. škof. ordinariata, ves čas procesije svirala toda ne kakih plehkkih koračnic, marveč same cerkvene pesmi. Po večini se bodo vse svirane pesmi izvajale tudi v Ljubljani na kongresu. Vsekakor smo vsi veseli in ponosni na včerajšnjo procesijo. Upamo, da bo imel naš evh. Kralj drugo leto še bolj veličasten sprevod in da bo še manj radovednih fribcev ob cestnih kotih, kot jih je bilo letos.

Kdor se misli iz kranjske župnije udeležiti kongresa v narodni noši, naj pride v nedeljo v narodni noši k procesiji na Primskovo. Procesija se začne ob 9 uri dopoldan.

TRŽIČ

Gasilci se vesele. Na kvaterno nedeljo so se prav dobro imeli naši gasilci. Kakor običajno vsako leto dobijo kot priznanje za svoj trud in požrtvovalnost pol litra vina in nekoliko prigrizka. To pot so pa šli v pristo naravo kuhat slavne tržičke bržole, katerih je dobil vsak izmed navzočih pošteno porcijo. Samo po sebi razumljivo, da je bilo tudi poskrbljeno za dobro pijačo. Namesto običajnega pol litra je dobil vsak cel liter vina. V sodu je bilo pa precej več vsebine, zato si je lahko še vsak sam privoščil še nekaj več te zlate kapljice, kar pa je bilo treba seveda plačati in sicer za liter 8.— Din. Ljudje, veseli, da se dobi tako pocent rujno vince, so izrabili to priliko, ker je pa nekaterim zlezlo precej močno v glavo in pa tudi v noge, je prišlo celo do medsebojnega objemanja s posledico, da je morala ena oseba v bolnico.

Novice iz sodnije. „Ni res, da je sodni sluga g. Destovnik Ivan premeščen na Štajersko, pač pa je res, da ostane še nadalje pri sreskem sodišču v Tržiču in ni res, da odhaja sodni uradnik g. Josip Stalcer v južne kraje, pač pa je res, da ostane v Tržiču“. — Stalcer Josip, sodni uradnik v Tržiču. Destovnik Ivan, sodni služitelj v Tržiču.

Lavtižar Josip:

Junaška doba Slovencev

Zgodovinska povest iz 15. stoletja. Godi se na Gorenjskem v dobi turških vpadov. (Nadaljevanje.)

Pri vseh shodih na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem je bil večinoma osebno navzoč. Koliko skrbi je imel v teh žalostnih razmerah. Pomagal je, kjer je bila največja sila; reševal, kar je mogel rešiti; podpiral zgradbo porušeni cerkvi.

Turki so slutili, da se deluje proti njim. Zato leta 1474. niso upali priti v naše kraje. Ljudje so prosteje dihal in zopet obdelovali zanemarjeno polje v nadi, da ne bo sovragov več v deželo. Nada pa ni trajala dolgo.

Kljub vsem bojnim pripravam so začeli Turki leta 1475. zopet strašiti po Kranjskem. Meseca avgusta so napadli Spodnje Štajersko ter divjali okoli Ptuja in Brezic. Združene čete slovenskih dežel so napadle sovražnika pri reki Sotli, toda so bile preslabe v primeri z velikim številom sovragov. Nič ni pomagalo največje junaštvo. Veliko naših poveljnikov je bilo ubitih ali odpeljanih v sužnost. Med ujetniki je bil tudi kranjski deželni stotnik Ludovik Kozjak. Turki so zahtevali zanj 2000 goldinarjev odkupnine, kar je bila zelo velika vsota za tedanje čase.

Zmaga ob Sotli je še bolj ojunačila turške roparje. Kmalu po sv. Mihaelu leta 1475. so pridli na Kranjsko ter nadaljevali svoj pohod proti Ljubljani, Kranju in Radovljici. Nameravali so prekoračiti gorske prelaze na Jezerskem, na Ljubelju in Korenu, da bi vpadli tudi na Koroško. Pa so se goljufali. Korošci so vse tri prehode tako

močno zastražili, da so morali Turki nazaj. Zato je bilo na Gorenjskem toliko huje. Več kakor en mesec so divjali od kraja v kraj. Naši pradedje so se branili, kakor so vedeli in znali. Večina je zapustila dom in se skrivala po gorah. Mnogo ljudi se je vdalo sovragom na milost in nemilost. Nekateri pa so vztrajali v cerkvah, obdanih z močnim zidovjem. Tem trdnjavam so rekli „tabori“.

Povedali smo že o kresovih, ki so goreli na hribih ter naznanjevali prihod Turkov. Kar je dandanes brzogov, to je bila takrat nočna svetloba, ki je hitro širila žalostno vest o turških napadih. Kakor pa so spomini na kresove tesno združeni z roparskimi pohodi mohamedovcev, tako imamo še spomenike druge vrste — tabore.

Tabori so bili edini uspešni način samoobrambe. Da so se mogli branilci dalj časa držati, so bile v taborih shrambe za živež, skladišča za smodnik in vodnjaki. V zidovju so napravili male odprtine, strelne line. Poveljniki so bili domači duhovniki ali plemiči iz okolice. Ko so mladeniči in moške streljali na Turke, valili nanje kamenje in težka debela, so starčki, žene in otroci klečali v cerkvi ter prosili Boga za zmago.

Na Gorenjskem je bilo več takih taborov. Imenujemo sledeče: Šmarna gora, Repnje, Goričica pri Domžalah, Dob, Krtina, Česnjica, podružnica sv. Kunigunde pri Ihanu, Šmartin v Tuhijski dolini, Komenda, Cerklje, Predvor, podružnica žalostne Matere Božje z imenom Tabor v župniji Podbrezje. Sledovi taborov se dobijo tudi v drugih krajih Gorenjskega na prim. v Rátečah pri Kranjski gori. V Rátečah je ohranjena pravljica, da je bila cerkev zvezana z blagoslovljeno močno verigo. Te so se Turki tako ustrašili, da

niso upali iti z mulami mimo cerkve, temveč so na drugi strani skozi gozd prodirali na Koroško. Blagoslovljena veriga pomeni bržkone zidovje ali tabor, ki je bila z njim cerkev zavarovana.

V nekaterih krajih Kranjske so bežali ljudje ob turških napadih tudi v podzemeljske jame, izsekane v skalovje. Taka zavetišča so bila: Šmajdov grad pri Kranju, strmi bregovi ob vodi Kokri, skalnate dupline med Dovjem in Kranjsko goro. Poslednjim pravijo zdaj „v Tabrih“. V Spodnjih Dupljah blizu Tržiča se vidijo pri Boltarju še dandanes stara železna vrata, s katerimi so se zavarovali ljudje v skalnati jami pred Turki.

Pri hudih navalih Turkov na Gorenjsko leta 1475. nas bo najbolj zanimala cerkvena podružnica Tabor v župniji Podbrezje nad Kranjem, ne daleč od Križev in Gutenberga. Dandanes je posvečena žalostni Materi božji, takrat je bil njen zavetnik sv. Benedikt. Cerkev je zgrajena na prosto stoječem gričku, ki ima podobo pristnega tabora. Meseca oktobra omenjenega leta je bilo tukaj skritih veliko ljudi med zidovjem, ki je imelo pri vходу močna železna vrata. Poveljnik jim je bil pogumni mladi Florijan Martinec, duhovnik iz Kranja. Ko so moške in mladeniči valili kamenje na Turke, je Martinec ljudi tolažil in opravljal z njimi molitve, zapovedane od papeža Siksta IV. zoper nevernike.

O molitvah bomo govorili pozneje. Tukaj omenimo le toliko, da so odšli Turki po daljšem brezuspešnem obleganju naprej po savski dolini.

Poglejmo še na Gutenberg in v Križe, kako so tam prestajali turške vizite leta 1475.

Občni zbor zadruge „Planinski dom“ se je vršil 1. junija t. l. Udeležba je bila zelo majhna, zato ni prišlo do bistvenih izprememb v načelstvu in nadzorstvu. Ostrih debat tudi ni bilo, ker ni imelo smisla vsled premajhne udeležbe. Da pa ni bilo večje udeležbe je vzrok v tem, ker nihče rad ne prevzema dediščine zamotanih stvari, ki so pri zadrugi.

CERKLJE

Marija Pomagaj z Brezij roma skozi Cerklje. Kakor smo doznali bo v petek 28. junija popoldne romala Brezijanska Marija tudi skozi našo faro. Zato hočemo Cerkljani — kakor vselej tudi ob tem izrednem dogodku pokazati, da ljubimo Njo iz vsega srca in da ji hočemo tudi na zunaj izkazati posebno čast in spoštovanje. V ta namen so se odločili moške in fantje prip. odbora za evh. kongres, da bodo po fari prosili za les in mlače in jih postavili ob poti, kjer bo romala mati božja. Po slovesnosti nameravajo mlače prodati, denar pa porabiti za nov umetniško izdelan kip Kristusa Kralja, ga postaviti v novo kapelico in v jeseni na praznik Kristusa Kralja pa z večjo slovesnostjo blagosloviti. K izredni počastitvi Matere božje pred faro cerkvijo že sedaj vlnudno vabimo vse farane. Natančnejši čas se bo že še pravčasno objavil.

Tiste počasneže, ki še vedno odlašajo z nakupom kongr. legitimacije in znake, lepo prosimo, da se takoj oglase pri prip. odboru, ker bomo morali neprodane znake in legitimacije že 21. junija poslati v Ljubljano. Prav tako opozarjamo tiste, ki računajo na vožnjo s skupnim avtobusom, da se gotovo do nedelje 23. junija priklase.

SENCUR

Umetniško delo g. Vombergerja pri renovaciji kapelice zasluži svoje poglavje. Zato ga hočemo v današnji številki nekoliko podati javnosti, da se s tem vsaj deloma oddolžimo velikemu slikarskemu talentu g. Vombergerja. On je vse slike res umetniško prenovil tako, da so slike sedaj lepše, nego so bile prve. To dokazuje velik napredek umetnosti pri nas in prikazuje, da je mojster Vomberger našel solidno in z lepoto prežeto merilo. Umetnine, katere se morejo videti na kapelici, predstavljajo globoko preštudirano ter do kraja preživljen moment. Najbolj jih odlikuje sijajno skladna harmonija barv. Iz njih veje ubranost raznih zanimivih variacij v osvetljenju in občutju. Vomberger zna v svojih slikah pobuditi imenitne uspehe, zna se prilagoditi svojim umetniškim načelom, ki praviloma in oddajajo silo močnega kolorista in umirjenega umetnika. On se je vživel v svoje delo, zato so slike preživljene in preduhovljene. Vombergerjev umetniški dar predstavlja važen stvariteljski doprinos v umetnem in dekorativnem slikanju.

Prav v rani mladosti je že pokazal osobito naklonjenost napram risanju. S čopičem ali črnilom je obdelal razne like živali, risal prirado, kopiral debila, grmovje, cvetje itd. Ko je veliki mecen Strossmayer začel ravnati steze in odpirati pot in prepored naši likovni umetnosti, pojavilo se je nekaj talentiranih domačih umetnikov, ki so kmalu povzdignili kvaliteto impresionističnega slikarstva do zanosne višine. Ti vzorci najvišje umetnosti so zapustili v duši mladega Vombergerja visoke dojme, katere opazamo v celokupnem daljnem njegovem delu. Gospodu Vombergerju želimo, da bi v tej smeri dosegel še mnogo uspehov. Dani so pogoji, da ga ohranimo sebi in mu nudimo prilike, da dela in veliča sebe v svoji lastni domovini.

Prvo sveto obhajilo. Preteklo nedeljo smo imeli zopet najlepši praznik malih otrok. Iz naše župnije je 82 src prvič sprejelo Boga v beli hostiji. Slovesni dogodek je počastil s svojo navzočnostjo škof. ravnatelj J. Jagodic, ki je imel pri 8. sv. maši na presrečno mladino krasen govor. Po končanem cerkvenem opravilu so bili mali ljubljenci Jezusa deležni obilo dobrot v nalašč za to prirejeni dvorani. Ta dan bo ostal gotovo vsem prvoobhajancem v trajnem spominu.

Visok obisk. V četrtek 13. t. m. se je v spremstvu ravnatelja škof. pisarne Jože Jagodica pripeljal v župnišče nadškof dr. A. B. Jeglič. Prevzvišeni je posetil na Visokem rojstni dom ravnatelja g. Jagodica, kjer je visokega gosta pozdravil s primernim nagovorom — Šnekov oče. Iz Senčurja se je sivolasi nadškof odpeljal z avtomobilom proti Kranju.

ZAPOGE

Po vseh župnijah naše mile slovenske domovine se dvigajo proti nebu lepi evharistični križi v spomin 1900 letnice našega odrešenja in v spomin na letošnji evharistični kongres. Zato tudi naša župnija, ki je najmanjša v dekani, ni smela zaostati, in tako se je pre-

teklo nedeljo na praznik presv. Trojice zjutraj po sv. maši tudi pri nas blagoslovil evharistični križ. Križ iz trdega lesa s hostijo in kelihom na sredi je zelo lepo delo našega domačina Jožeta Bizjak in je pritrjen spredaj na zvoniku ob glavnem vhodu v cerkev. Po blagoslovu in primernem govoru g. župnika smo obnovili zvestobo križu, nakar je pevski zbor pod vodstvom g. organista ganljivo zapel „O sveti križ, življenja luč“. Naj bi bil ta križ vsem našim faranom opomin in vspodbuda k goreči ljubezni in k pristrčenemu češčenju našega Božjega Zveličarja, pričujočega v Najsvetejšem Zakramentu!

KRIZE

Prvo sv. obhajilo. V nedeljo dne 16. t. m. je pristopilo k prvemu sv. obhajilu 52 otrok, dekcev in deklic. Iz župnišča so prišli v slovesnem sprevodu k prvi sv. maši ob 6 uri; otroke je vodil g. kaplan, kateri je imel tudi sv. mašo, med katero je po sv. obhajilu imel na prvoobhajence lep nagovor in so otroci obnovili krsto obljubo, nakar so prejeli prvi zakrament sv. obhajila. Pri tej sv. maši so prepevali šolski otroci pod vodstvom gđn. učiteljice Oraničeve. — Po sv. maši so bili prvoobhajenci pogoščeni v Stari šoli.

Blagoslovitev praporčka Marijinega vrtea. V nedeljo popoldne pri večernici je bil blagoslovljen novi praporček Marijinega vrtea. V cerkev so ga prinesli otroci v lepem sprevodu iz župnišča pod vodstvom g. kaplana, katerega zasluga je, da se je nabavil ta praporček; g. kaplanu se mora priznati tudi dober okus pri izbiri vzorca tega res krasnega praporčka.

Obred blagoslovitve je izvršil č. g. župnik z lepim nagovorom. Po končani blagoslovitvi praporčka je bil sprejem novih članov v Marijin vrtec. — Po večernici so imeli otroci v dvorani Stare šole akademijo in to s polnim uspehom v zadovoljstvo prisotnih.

Za udeležbo na evharističnem kongresu v Ljubljani se otroci pridno pripravljajo, sodimo da jih bo šlo okrog 80.

— Olševk

Naša živinorejska zadruga priredi na Olševsko nedeljo t. j. 23. junija ob 3 uri pop. v Stari šoli dramo v 3 dej. „Pri Hrastovih“. Ker je igra zelo poučna posebno za sedanjí čas, in ker gre čisti dobiček za zgoraj omenjeno zadrugo, pričakujemo velike udeležbe. Pred igro poje tudi naš moški pevski zbor. Pridite, ne bo Vam žal. Vstopnina je času primerna. Na veselo svidenje.

Odbor.

BREZJE

Bojevniki na Brezjah. Da se oddolži spominu pok. kurata Franca Bonača in utrdi v idejah, ki jih je pokojni neustrašeno propovedoval, je radovljiška skupina zvala na sestanek na Brezjah. Zastopane so bile vse gorenjske skupine razun najbolj oddaljenih. Slovesno mašo zadušnico je daroval prof. Ratej, odgovarjal mu je radovljiški pevski zbor, ki je po končanih obredih zapel tudi „Usliši nas Gospod“. Prof. Ratej se je v zbranih besedah spominal pokojnika, katerega nam je usoda iztrgala iz družbe v času, ko tako nujno rabimo neustrašenih borcev. Po maši se je vršil razgovor o pomenu in akciji za postavitev spomenka pok. kuratu Bonaču. Iz poročil posameznih funkcionarjev odbora za postavitev spomenika pok. Bonaču smo posneli, da akcija napreduje, da se pridno zbirajo prispevki ter da bo prihodnje leto 15. avgusta stal spomenik, ki ne bo samo večer spomin na pokojnika, temveč tudi velik okras slovenske božje poti. Pozivajo se skupine, ki še niso zbrale in oddale določenih prispevkov, da to čimprej storijo in nakažejo denar po položnicah, ki so bile priložene okrožnici. Zavedajmo se svojih dolžnosti napram pok. kuratu Bonaču, ki je bil velik propovednik naših idej „mir, svoboda, pravica, enakopravnost“.

Prvo sv. obhajilo in akademija. V okviru priprav za II. evharistični kongres smo preteklo nedeljo doživeli lepo slavlje naše mladine. Zjutraj je pristopila velika četa Kristusovih ljubljencev k prvemu sv. obhajilu. S kako vedrim licem in veselim srcem so pristopali k angelški mizi, da prejmejo v svoje nedolžno srce Njega, po katerem so tako hrepeneli.

Popoldne pa se je naša mladina pokazala na odru, ko je priredila evharistično akademijo. Kljub tolikim oviram od najrazličnejših strani so vzgojitelji naše mladine izpeljali to veličastno akademijo ter dosegli naravnost sijajen in presenetljiv uspeh. Vsi nastopajoči so svojo vlogo prav dobro rešili. S tem svojim nastopom je mladina pokazala, da bo novi mladi rod ostal zvest svojem verskemu prepričanju in da jo tudi najhujši tokovi protuverskih gibanj ne bodo omamili.

PREDOSLJE

Za evh. kongres se še vedno lahko prijavite. Legitimacije in znake dobite pri odbornikih posameznih vasi. Prijavite se, žal vam bo, če ne boste šli v Ljubljano na evharistično slavlje.

Otroci so se v prav lepem številu prijavili. Nad 150 otrok bo iz naše fare šlo v Ljubljano. Staršem povemo v pomirjenje, da bo za varstvo otrok kar najboljšje preskrbljeno. Na vsakih 20 otrok bo 1 reditelj, vsa otroška skupina bo pa šla v Ljubljano pod skrbnim vodstvom domačega učiteljstva in pripravljalnega odbora. Z otroci bodo šli v Ljubljano tudi gospod župnik in nekateri starši. Vsi otroci bodo šli seveda v Ljubljani k sv. obhajilu, zato prosimo vse starše, da pazijo, da otroci ne bodo nič-

sar užili. Iz Predoselj na železniško postajo v Kranj se bodo otroci peljali z vozovi. O vseh podrobnostih bodo otroci obveščeni preko šolskega vodstva.

Starši glede otrok bodite torej brez skrbi in zaupajte nam jih. Pripravljalni odbor.

PRIMSKOVO

Naš izlet. Naša igralska družina je priredila zadnjo nedeljo skupni izlet pod vodstvom tukajšnjega učitelja. g. Tvrđija in gđc. Malenškove pod Storžič. Lepo je bilo in zato tudi vzgledno, da so se udeleženci izleta najpreje v Trsteniku udeležili službe božje in se nato cel dan primerno razveseljevali, bodisi na Storžiču samem, ali pa pri posestniku Krničarju, za čigar naklonjenost mu bomo Primskovljani ostali hvaležni in ga bomo vedno priporočali tudi še drugim izletnikom. Mi pa smo bili veseli sloge v tej igralski družini.

Evharistična procesija. V nedeljo 23. t. m. bomo imeli procesijo sv. Rešnjega telesa. Opozarjamo vse, da bo procesija šla po vzoru kranjske procesije. Vsak naj na to gleda, da ne bo nereda. Kdor le more, naj gre v narodni noši.

Kongres. Hvale vredno je dejstvo, da so se vaščani v tako velikem številu prijavili za kongres. Bilo bi še mnogo takih, ki bi šli radi, pa nimajo sredstev. Nekateri mislijo, da sta znak in legitimacija nepotrebna. Tem samo toliko v pojasnilo, da brez teh ne bo mogel nihče na kongres oz. na stadion.

Prosveta

Dekliški vzgojni zavod Marijanišče v Kranju

bo tudi za bodoče šolsko leto sprejemal gimnazijske učenke od I. do VIII. razreda. Od državne realne gimnazije v Kranju je oddaljen le nekaj minut. — Sprejema telesno zdrave, нравno nepokvarjene in dobro vzgojene učenke ter jim nudi skrbno nadzorstvo, vrstno in solčno stanovanje z velikim vrtom, dobro in tečno hrano in vso drugo oskrbo. Zavod vodijo šolske sestre in vzgajajo poverjeno jim žensko mladino po krščanskih vzgojnih načelih. V hiši je tudi kapela z Najsvetejšim in z vsakdanjo sv. mašo, ki pa za dijakinje ni obvezna. Za pojasnilo o sprejemu se je ustno ali pisмено obrniti na vodstvo Marijanišča, Kranj, Koblarjeva ulica.

Dijaški zavod v Kranju

V zavod se sprejemajo učenci, ki so napravili sprejemni izpit za gimnazijo, pod sledečimi pogoji: 1. Prednost imajo pridni in nadarjeni sinovi poštenih kmečkih staršev. 2. Celotna mesečna oskrba znaša 500 Din. Revnim in nadarjenim se mesečina po potrebi tudi zniža. 3. Starši, ki žele svojega sina dati v dijaški zavod, naj se osebno zglase, ali pa naj vložijo pisмено prošnjo (priloži naj se krstni list in spričevalo), katero je poslali do 15. julija na naslov: vodstvo dij. zavoda v Kranju. Skrbimo, da se bodo mogli šolati poštene kmečki fantje, kakaj tu vladata že zdrava slovenska kri in zdrav katoliški duh!

Uradne vesti

Sprejemni izpiti na kranjski gimnaziji. Na drž. realni gimnaziji v Kranju bodo sprejemni izpiti za I. razred dne 26. junija. Prijave, kolokvane s 5 Din, se bodo sprejemale v ravnateljevi pisarni od 21. do 24. junija v dopoldenskih urah. Prijavam je treba priložiti rojstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Sprejemali se bodo učenci, ki so bili rojeni v letih 1922, 1923, 1924 in 1925 in ki so brez slabe ocene dovršili 4. razred osnovne šole. V avgustu ni sprejemnih izpitov.

VOJAŠKE ZADEVE

Vojaška akademija. Izšel je razglas za sprejem gojencev v Vojaško Nižjo Akademijo. Pogoji za sprejem so predvsem: naše državljanstvo, starost od 18 do 22 let, osem razredov gimnazije z maturo, dovoljenje staršev za vstop v voj. službo, popolno zdravje. Natančnejše informacije se lahko dobijo ob uradnih dnevih in urah pri tuk. sresnem načelstvu.

Vojaški nabori se bodo vršili v kranjskem okraju od 2. avgusta do 14. avgusta t. l. s pričetkom v Železnikih. Pozivajo se že danes vsi mladeniči, ki pridejo na nabor, da že sedaj preskrbijo vse potrebne dokumente za svoje brate, ki so odslužili kadr. rok, da jih bodo predložili rekrutni komisiji, ker bodo sicer imeli veliko nepotrebnih stroškov za koleke.

Gospodarstvo

Dobro se je začelo

Kmetijska družba zboruje

Dne 15. se je vršil občni zbor kmetijske družbe v Ljubljani. Delegatov na tem občnem zboru je bilo sicer prav

malo v nasprotju s številom na drugoletnih občnih zbora. Pa čeprav je to dejstvo treba ugotoviti, vendar to ne pomeni, da ne bi tudi prisotni delegati ob tej priliki povedali marsikatero v pred kmetijskega stanu.

Da je bilo tako malo delegatov, ni nič posebnega, kajti vsakdo ve za pravi vzrok, ki je utemeljen s tem, da se je pod JNS vladno na poseben način spremenilo prejšnjo kmetijsko družbo v drugo, v katero seveda ne marajo mnogi iti ali pa sodijo, da se jih ne bo sprejelo. Radi tega je tudi razumljivo, da navzoči delegati tudi niso mogli predstavljati desetstisočev organiziranih kmetov, kot je to bil slučaj na prejšnjih občnih zbora. V tej zvezi je tudi treba omenjati, da se kmetijska družba tudi v sedanji obliki in pri tako malem številu članov še vedno rada predstavlja kot zastopnica kmetov, kar je deloma resle za malo skupino kmetov, ne pa celega stanu kot takega.

Pa čeprav je tak položaj, to vendar ne znižuje vrednosti kritike na tem pomembnem občnem zboru. Nasprotno je res, da predlogi in resolucije delegatov, ki so po večini ves čas podpirali režim JNS, da te resolucije in izjave pomenijo hudo kritiko vsega delovanja v zadnjih letih v škodo kmeta pod firmo JNS strahovlade. Tako kritiko pa mi zelo toplo pozdravljamo, ker je znak, da ne prevladuje več samo strankarska zagrizenost, ampak je prodrlo v lastnih vrstah spoznanje, da ne gre izdajati odločb, ki bi enostranstransko posebnim krogom mogle sicer zelo koristiti, na drugi strani pa ogromni večini naroda in narodnega gospodarstva škodovati. To je že zelo velik napredek, ki v resnici dokazuje možnost, da se bodo mnogi kmetje, ki so bili v taboru JNS, zopet povrnil med vrste slovenskih kmetov ter zagovarjali mesto partijske zagrizenosti raje gospodarske in splošne narodne interese. To je pa samo za pozdraviti, pa čeprav bi pri tem marsikak JNSar tudi politično odletel na korist kmečkega stanu.

Kaj se je vse kritiziralo na občnem zboru? — Dr. Kovačič iz Maribora je zahteval da se več stori za prodajo domačin vin. Ta kritika je toliko bolj na mestu, če vemo, da se je družba kot zadruga začela baviti z vnovčevanjem pridelkov svojih članov.

Na vrsto je prišel tudi medved, ki straši po gorenjskih planinah, za katerega je predsednik g. Detela pojasnil, da je zaščiten le v ljubljanskem in kočevskem okraju in da so za druge kraje že izdane odredbe, da se ga ugonobi.

Eno najostrejših debat pa je povzročila debata o lovskih uredbi, ki ščiti zajca. Interpelant g. Roškar se je spraval kar nad predsednika družbe radi tega, ker je kot banovinski svetnik in zastopnik kmetijske družbe glasoval za sprejem te uredbe in tako zelo oškodoval kmečke interese, kakor da bi bil predsednik lovskega društva, ne pa kmetijske družbe. Med to kritiko so se slišali vsiklik: „žalostno!“ Pa še več je Roškar kritiziral. Po njegovem mnenju banski svet sploh ni bil opravičen sklepati o sprejemu lovske uredbe, ker sedanji svet ni bil izvoljen, ampak imenovan; lovski zakon pa predvideva, da bi tako uredbo smel sprejeti le tak banovinski svet, ki je svobodno izvoljen, ne pa imenovan. Seveda je ta kritika s tem moralna ostro zadeti tudi one zainteresirane juriste, ki so imeli poleg lovcev velik interes, da se celo s tako naglico sprejema lovska uredba kar od takega sveta, ki niti izvoljen ni. Drugi delegat je položaj označil s sledečimi besedami, ki bodo ostale kot zgodovinske v hoju za varstvo kmetijskih interesov. „Gospod zajec, ali boste še dolgo obirali moje pridelke?“

Predsednik Detela se je seveda tega branil na ta način, da je poveljeval daljšo dobo za lovopust in na pravico kmetov do morebitne odškodnine. Drugi delegati so pa pojasnili, kako je s tako odškodnino in so ta proces, ki je tako težak in zamuden, da je treba iti z njim celo do stola sedmorice v Zagreb, namesto da bi vse te kočljive zadeve odpravila že kar banovinska uredba. V tej debati je padel upravičeno tudi prallog, da naj se izreče nezaupnica vsem onim banskim svetnikom, ki so glasovali za sprejem te uredbe in s tem seveda tudi v tej točki za nezaupnico predsedniku kmetijske družbe. Taka kritika je zelo umestna v interesu kmetijstva, čeprav delegati ne morejo izrekat nezaupnice osebam, katerih niso sami niti postavljali, niti imenovali, ampak so bili imenovani uradno. Na vrsto so pri-

Kravate
za II. evharistični kongres

predpisane modre barve

kom. samo Din 2.—.

I. Savnik

Kranj

šla nato razna druga vprašanja, kot gailica in izvoz konj v Nemčijo. Tudi radi Kmetovalca se je vnela kaj ostra debata radi velikih izgub, ki jih list ima, čeprav je naročnikov vendar le še 5000. Razumljivo je zato, da je predlagal g. dr. Kovačič iz Maribora, da je treba sprejeti v družbo večje število novih članov, čeprav so politično drugega prepričanja, ker bi to bilo le v interesu družbe.

Med zborovanjem so delegati kar po vrsti začeli odhajati iz zborovalne dvorane in je le pičlo število preostalih delegatov moglo sprejeti predlagane resolucije. Te resolucije pa glase:

Sekcija za dvig cen kmetijskih pridelkov se ne sme omejevali samo na pšenico, ampak se mora izvajati za vse kmetijske pridelke, ker bo sicer slovensko kmetijstvo zopet oškodovano, kot je bilo leta 1935. Akcijo za izboljšanje položaja kmeta bo mogoče izvesti le s sodelovanjem kmetijskega stanu samega, to se pa lahko izvrši le z ustanovitvijo avtonomnih kmetijskih zbornic.

Nujno potrebna je radikalna razdolžitev kmeta, pri tem pa ne sme obrestna mera presegati 4%, amortizacija pa ne sme biti višja kot 1%. Zadržam se morajo dati v zameno potrebna sredstva, da ne bodo nelikvidne radi kmetijskih dolgov. Kreditna kriza našega kmetijstva je priklopila do vrhunca in niti za finansiranje izvoza važnih sezonskih predmetov ni mogoče dobiti sredstev. Zato je treba dodeliti dvojna sredstva za finansiranje izvoza, posebno jabolk.

Cimprej naj se uveljavi nov zadrugi zakon. Sanacija zadrugištva je nujno potrebna in je treba zato dati primerna sredstva. V Sloveniji naj se na zadrugi podlagi osnuje skladišča za shranjevanje sadja, odn. zadrugi kleti za tipiziranje vin. V zvezi s prodajo kmetijskih pridelkov se zahteva, da se mora Prizad temeljito organizirati. Ker se dosedanj način ureditve izvoza jabolk v Nemčijo ni izkazal, je potrebno že sedaj pripraviti vse potrebno za letošnjo kampanjo.

V trgovinski politiki se mora bolj upoštevati posebni značaj naše banovine. Mi smo zainteresirani na izvozu živine v večji meri kot drugi in mora država gledati pri pogajanjih tudi na interese naše živinorejske pokrajine. Izvozni kontingenti naj se podeljujejo zadrugišnim osrednjim organizacijam. — Tudi na izvozu lesa je naša banovina zainteresirana bolj kot druge pokrajine države.

Olajšanje davčnega bremena je nujno potrebno, ker se z obremenitvami znižuje cena kmetijskih pridelkov in so dajatve prav za prav nova obremenitev kmetijstva in ne konumenta.

Avгustov rok plačila zemljarine je za našo banovino zelo neugoden, ker je naša banovina pasivna v proizvodnji žitaric in ta panoga kmetijstva ne daje kmetu denarnih dohodkov kot v drugih pokrajinah države. Zato naj se avgustove obveznosti prelože za tri mesece naprej. Tudi pri odmeri davkov naj se upošteva težavni položaj našega kmetijstva. Omiljenje pri izterjevanju zgradarine je umestno z ozirom na mešani tip kmetijsko-obrtnih gospodarstev ter kmetijsko-gozdarskih gospodarstev.

Potrebna je izpremenitev licitacijskih pogojev pri državnih dobavah, kjer naj se licitacije vrše na sedežih uradov, ki nabavljajo potrebe za ozemlje svojega ožjega okoliša. Da se dvigne konzum kmetijskih pridelkov, je nujno potrebno, da se poveča kupna moč našega delavstva z zakonom o minimalnih mezdah. Končno se zavzemajo za omiljenje sedanjega gozdnega zakona.

Lep zgled zadrugiške zavednosti

Hranilnica in posojilnica v Senčurju pri Kranju je dala tukajšnji Kmetijski zadrugi podporo v znesku Din 2000. — s prepisom na hranilno knjižico. Ne gre toliko za znesek, kakor pa zato, da hoče hranilnica s tem pokazati, da je Kmetijska okrajna zadruga kot mlada organizacija, ki je pričela obratovati v najslabših časih z namenom, da vnovi kmetom deželne pridelke, res potrebna, da jo je treba podpreti. To je sicer stvar oblasti, da podpira zadrugištvo, vendar je ostalo vedno samo pri obljubah in zadruga zaenkrat niti več ne računa na kako podporo od te strani. Hvalevredno je torej delo odbora Hranilnice in posojilnice in njenega agilnega načelnika g. Umnika. Sploh se zadrugištvo v Senčurju silno razvija. Pri zadrugišnih domov, močna in dobro vodoča hranilnica, mlekarna, kmetijsko društvo, živinorejska zadruga, sadjarska zadruga itd. so najboljši dokazi, da zadrugištvo v Senčurju zavzema prvo mesto na Gorenjskem. — Vsem kmetom priporočamo Hranilnico in posojilnico v Senčurju.

Zanimivost z občnega zbora delničarjev Narodne banke. V nedeljo 11. marca se je vršil v Belgradu občni zbor delničarjev Narodne banke, na katerem je pona prof. Bajkić ostro kritiko o delu Narodne banke. Posebno je ob-

sojal deflacionistično politiko, ki jo je Narodna banka izvajala zlasti v škodo kmetijstva. Depresiacija naše valute je imela posledico, da so se cene kmetijskih izdelkov celo nekoliko dvignile, dočim so isti čas cene kmetijskih pridelkov še vedno nazadovale. Deflacijska politika Narodne banke prinaša škodo celemu gospodarstvu, korist pa le onim rentirjem, ki so pokupili vojno škodo. Prof. Bajkić je zagovarjal umerjeno inflacijo in na koncu ponovil besede milanskega profesorja Ginja: „Najpožrenejša žival na svetu je kapital. Ko bi bil kdo ob Kristusovem rojstvu naložil eno paro na obrestno-obrestni račun, temu bi danes pripadal ves svetovni kapital. Proti tej požrešnosti kapitala je eno izmed najučinkovitejših in najmanj bolečih zdravil inflacija.“

S p o r t

METER IN VAGA NA ZELENEM POLJU

Letos se bosta zopet pomerila Meter in Vaga, toda ne v hitrem in točnem merjenju in tehtanju, temveč v nočni nogometni tekmi, ki se bo vršila to soboto 22. junija ob pol 21. na igrišču S. K. Korotana. Natančnost Metra in preciznost Vage nam garantirata, da bo tekma zelo zanimiva. Oba faktorja poznamo dobro po vestnosti in marljivosti v trgovini, gotovo pa se bosta izkazala z isto požrtvovalnostjo tudi na zelenem polju pri hitrem oddajanju in prenašanju žoge ter zabijanju golov v vratarjevo mrežo, kar je pač za obe moštvici glavni cilj. Prezgoda bi bilo soditi, kdo bo izšel iz borbe kot zmagovalci, ker za enkrat še nismo mogli izvozati točne postavbe obeh moštev. Oboji pa se bodo bili za častni naslov zmagovalca z isto vnemo, kakor v trgovini pri merjenju in tehtanju. Da igra ne bo le preveč konkurenčna, nam jamčita imeni gospodov sodnikov, ki sta iz naklonjenosti do trgovskih nastavlencev prevzela visoki funkciji. Največje zanimanje je pač, kdo sta ta dva gospoda. Blagajna trgovskega pomočniškega zbora žalibog ni tako sijajno založena, da bi mogla razpisati nagradno reševanje te uganke. Zato bomo imeni sodnikov kar izdali, čeprav jima mogoče ne bo po volji, da jih prezgoda izdamo v časopisu. Sta to oba rekonvalescenta iz Dolenjskih toplic: trgovec g. Rudolf Hlebš in tovarnar g. Viktor Kocbek. Po visokem nalogu iz Toplic ne smeta gojiti pretiranega sporta, ako se hočeta iznebiti revmatizma, bosta gotovo tudi pri tej tekmi skrbela, da ne bo igra preveč konkurenčna, kljub temu, da so igralci že iz trgovine vajeni brezkonkurenčnih cen. Ker pa bomo po stari kranjski navadi gotovo čakali na začetek igre kakih 15 ali celo 20 minut, priredi godba Kranjskega glasbenega društva na igrišču koncert. Cela prireditev bo prav prijeten zabavni večer. Geslo obeh moštev je: Dobra mera in vaga v nebesa pomagata!

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglaših se plača 0-50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Tonež tapetnik, v hiši g. F. Azmana.

Važno! Bernard Maks, tapetnik poleg Stare pošte v Kranju. Vam napravi vsa tapetniška dela solidno in po nizki ceni. Prepričajte se!

Samostojni šivilji solidni, oddam stanovanje pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov v upravi.

Sobo in kuhinjo v novi hiši oddam takoj. Naslov v upravi lista.

Več dobro ohranjenih vinskih sodov na prodaj. Hrastje 17.

Rabljeni štedilnik kupim. Ponudbe na upravo „Gorenjca“.

Ne zamudite ugodne prilike!

Prispelo 200 kom. damskih torbic naj-novejših dunajskih modelov, izdelane iz garantiranega usnja.

Kom. samo Din 45.—, 55.—, 65.—, 95.—

Damske torbice izdelane iz umetnega usnja (imitacije) najnovejši vzorci v vseh barvah.

Komad samo Din 29.—, 55.—,

Oglejte si torbice brezobvezno v naši trgovini

Ivan Savnik, Kranj

H L A Č E! H L A Č E! H L A Č E!

od najmanjših do največjih, za delavnik in praznik, kakor tudi platnene turistovske, štajerske in modne hlače v veliki izbiri po ceni brez konkurence. Prepričajte se!

Se priporoča

A. Jazbec, Kranj

Največja trgovina z oblekami na Gorenjskem. Istotam vsakovrstno blago za obleke, perilo, tovarniška zaloga klobukov in drugo.

Narodne noše!

vse potrebno dobite v I. zlatarski delavnici na Gorenjskem

B. Rangus, Kranj

Istotam lepa izbira ur, zlatnine, srebrnine, očal, toplomerov, „Bleikristall“ jedilni pribor v srebru in Chromu itd. — V Vašem interesu je, da si pred nakupom ogledate res veliko izbiro po solidni ceni. Popravila se strokovno in točno izvršujejo. — Kupujem staro zlato in srebro.

Za evharistični kongres najceneje in najlepše fotografira narodne noše fotograf

Jug, Kranj

(Sedaj nasproti trgovine g. Savnik)

Kdor zida

hišo, sebi ali drugim, mu zasteklim stavbo poceni in solidno ali dam samo šipe točno po merah prirezane. Mizarji pri šipah popust. Na zalogi imam vedno stekleno opeko vseh vrst.

Prepričajte se, prihranili boste.

Hlebš - Kranj

Vina

pristno, po konkurenčni ceni, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani Frankopanska ul. 11.

Usnjarska in čevljarska zadruga

„Runo“

r. z. 30. 3. v Tržiču

priporoča sledeče lastne in zato najcenejše izdelke:

ovčine v raznih barvah, kozine za pletene sandale usnje za površnike, boks, ševro, juhtovino, galanterijsko usnje itd. Obiščite nas!

Ako zidaš hišo, naroči zidake in strešnike pri domači

opekarni Zabret-Bobovk

Zarezniki in bobrovec z večletno garancijo in po konkurenčnih cenah.

Največje veselje je na spomlad

nositi čevlje, kupljene v trgovini

Franc Strniša - Kranj

Vsi izdelki: opanke, sandale, kapucir čevlji so DOMAČE ROČNO DELO. — Prepričajte se o dobri kvaliteti tudi Vi!

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.